

Година спілкування

Тема: Таємниці твоєї душі.

Мета: допомогти учням усвідомити, що таємниця людської душі залежить від думок, почуттів, учинків людини, значення добра як життєвого вибору в духовному становленні особистості, що таке совість і сором, як пов'язані почуття совісті й відповідальності перед собою та перед іншими; розвивати вміння бачити світло, красу у своїй душі; виховувати прагнення захистити свою душевну красу за допомогою краси світу, що нас оточує, краси своїх думок і вчинків.

1. Організаційна частина.

2. Вступ

- Дай, Боже, здоров'я вам, доброго вам дня!

Я попрошу вас, діти, хвилинку постояти. Хай першими сядуть уважність і чуйність, другими – сердечність і щирість, а згодом – доброта і милосердя. Ви завагались? Чому? Тому, що ваші серця і ваші душі переповнені і одним, і другим, і третім.

Я не випадково зупинила вас. Ви на хвилину замислилися над чистими джерелами своєї душі.

Поверніть, будь ласка, свої руки долонями один до одного. Ви відчули тепло, яке посилає вам ваш товариш? Це тепло його серця, його душі.

(запалюю свічку.)

Як оця свічка зігріває нас своїм вогником, так багатство ваших душ може зігріти ближнього.

3. Гра «Репортер».

- Що для вас у житті найцінніше, найважливіше
- Що ви уявляєте, коли чуєте вислів «душа людини»?
- Чи можна точно описати, що таке душа?

4. Зачитування вірша дітьми.

Пливе човен в парусах, тихая година.
Думка лине в небесах: що ж таке людина?
Яка функція її в цім великім світі?
Що потрібно зневажать, ну, а що любити?
Що таке людське життя, як його прожити.
Щоб на старості років, та й не пожаліти.
Пролетить швиденько час, мій шановний друже,
Швидко висохне вода у старій калюжі.
З часом пізнається світ, пізнається доля,

Пізнається і життя – на те твоя доля.
Будь людиною простою, май хорошу душу.
Бо людина – це є ти. Обійди калюжу.
Якщо є сторонній шлях, піди по сухому,
Тільки скривдити себе не давай нікому.
Полюби усіх навколо, це тобі потрібно.
І твоє звання – людина – ти відстоюй гідно.
Люди всі повинні бачить, що добро ти сієш.
Пролетять роки, як птиці, - з часом зрозумієш.

5.Розповідь учителя.

- Бог створив людину для добра, але не примушував її бути доброю. Він дав людині свободу вибору в своїх вчинках, свободу вибору між добром (дорогою життя) і злом (дорогою смерті). Адам і Єва через спокусу і непослух вибрали зло.

Важливо зрозуміти, що подібні історії відбуваються з кожною людиною, тобто щодня людина сама вирішує – чинити їй добро чи ні. Так і ви щоденно опиняєтесь перед вибором: допомагати батькам чи не слухатися їх, ображати менших чи гратися з ними, сумлінно вчити уроки чи списувати та не робити домашніх завдань.

Бог – це абсолютне Добро, і Він добрий до всього, створеного Ним, навіть тоді, коли його творіння злі та невдячні.

Творець через своє милосердя та доброту залишив нам дороговкази, які допомогатимуть обирати стежку добра й ухилятися від зла в нашому щоденному житті. Ці дороговкази записані у Біблії:

«Усім робімо добро...» (Гал.6:10);

«Ухиляйся від злого та добре чини, та й навіки живи!» (Пс.36:27).

6.Перегляд відеоролика «Інтерв'ю з Богом»

7.Обговорення.

- То чим дивує людина?
- Які поради і настанови дає людині Бог?
- У якій життєвій ситуації вам довелося відчувати свою душу? Опишіть, що ви відчували.
- Коли говорять, що у душі вирости крила?
- Які почуття наповнюють душу, коли ми слухаємо чудову музику, дивимось на красиву квітку, допомагаємо людині, яка дуже цього потребує?

8.Вправа «Доповни речення»

- Моя душа болить тому, що...
- моя душа сподівається на ...
- моя душа мріє про ...
- моя душа хвилюється через ...
- моя душа співає, бо ...

8.Бесіда

- За легендою, коли народжується дитина, Бог запалює на небі нову зірку й посилає до дитини ангела-хоронителя. Уві сні ангел цілує дитину тричі: в чоло – аби вона зростала розумною; в обличчя – щоб була красивою; в груди - аби здоров'я, любов та доброта вселилися в її тіло, серце та душу.

- Що ви робите для того, щоб душа мами не боліла?
- Які слова можуть зменшити душевний біль?
- Якими словами ви описали б душу, яка здатна наповнюватися любовю, щирістю, добром?
- Чи можна назвати таку душу красивою?
- Як людина може зберегти красу своєї душі?

9.Фізкультхвилинка

Ти добро лиш твори всюди,
Хай тепло тобі повнить груди.
Ти посій і доглянь пшеницю,
Ти вкопай і почисти криницю,
Волю дай, нагодуй пташину,
Народи і зрости дитину!
Бо людина у цьому світі
Лиш добро повинна творити.

10.Хвилинка роздумів

- Як ви вважаєте, які почуття знищують душевну красу людини?
(Злість, грубість, егоїзм)
- Хто з вас вважає свою душу красивою?
- У чому таємниця людської душі?

11. Самодослідження

- Діти, пригадайте художні твори, повчальні оповідання, короткі історії чи з власного життя приклади людей сильних духом, людей духовно красивих.

1)Є ще одне найніжніше деревце (В.О.Сухомлинський)

Мама з Катрусєю поливають яблуньки в саду. Десять яблуньок, під кожну – по десять голубеньких відерець. Щоб зеленіли, квітли і родили. Катруся вже кінчає перший клас, вона добре вміє рахувати. І ось за її підрахунками виходить: під яблуньку вже вилили десять голубеньких відерець, а мама виливає ще й одинадцять.

- Скільки ж треба вилити під кожну яблуньку? – питається Катруся.
– Десять, – відповідає мама.
– А чого ж ви під кожну яблуньку виливаєте ще й одинадцяте відерце? – дивується Катруся.
– Бо є ще одне – найніжніше деревце, – каже усміхаючись мама. – Його теж треба полити, щоб вічно зеленіло.
– Що ж це за деревце?
– Совість
(В.Сухомлинський).
1. Що здивувало Катрусю?
2. Яку відповідь на своє запитання дістала вона від матері?
3. Чому совість – це найніжніше деревце, яке слід плекати?

- 2)Притча про доброго самарянина (Біблія, Новий Заповіт, Лк.10:30-36)
3) «Важко бути людиною» В.О.Сухомлинський

12.Творча робота.

Учитель: Поміркуйте над ситуацією і закінчіть розповідь.

Іринка з мамою в садочку збирає у кошик груші, їй не дуже хочеться нахилитися, підбирати дрібненькі груші. Мамі не подобається, як дівчинка працює, тож вона каже: "Прислухайся до себе, чи тобі ніхто не докоряє за таку роботу?" Іринка...

- Чи стало дівчинці соромно?
- Чи заговорила в ній совість?

Притча про совість

Був чудовий літній вечір, місячне сяйво освітлювало стежку, якою йшов чоловік. Замислившись, він не помітив каменя, спіткнувся, впав і боляче забився. Встав, подивився на камінь і пішов собі далі. Через деякий час на стежці з'явився інший чоловік. Насвистуючи, він ще здалеку помітив камінь. Підійшов до нього і подумав: "Це ж моя кохана йтиме цією стежкою, не помітить каменя і впаде". Узяв він камінь та й відніс на узбіччя. Та ось з'явився ще один чоловік. Він побачив камінь, що лежав віддалік, зловтішно посміхнувся

і поклав його знову серед стежки. Починало світати. На доріжці з'явився четвертий чоловік. Коли він побачив камінь, то подумав, що люди можуть його не помітити, і прибрав камінь зі стежки.

Стародавні греки вважали, що стежка – це наше життя. А чотири чоловіки – це ми, люди, такі різні в цьому житті: перший чоловік – байдужий, другий – егоїст, третій – безсовісний. І тільки четвертий – людина з совістю.

- Чи згодні ви з такою оцінкою людей? Обґрунтуйте своє твердження.

- Висловіть власне судження: коли людині буває соромно?

Розповідь вчителя про створення Леонардо да Вінчі картини «Тамна вечеря»

Під час створення картини «Тамна вечеря» Леонардо да Вінчі стикнувся з проблемою: він повинен був зобразити Добро в образі Ісуса й Зло в образі Іуди, який вирішив зрадити його на цій трапезі. Одного разу, коли художник був на виступі хору, він побачив в одному з юних хористів досконалий образ Христа й, запросивши його до своєї майстерні, зробив з нього кілька нарисів та етюдів.

Минуло три роки. «Темну вечерю» було майже завершено, однак Леонардо так і не знайшов підходячого натурщика для Іуди. І ось після багатоденних пошуків художник побачив чоловіка, який валявся в стічній канаві, - молодого, але передчасно постарілого, брудного, п'яного й обірваного. Часу на етюди вже не залишалось, і Леонардо наказав своїм помічникам доставити його прямо в собор, що ті й зробили. На превелику силу його притягли туди й підвели на ноги. Коли Леонардо закінчив роботу, жебрак, який до цього часу трохи протверезів, розплющив очі, побачив перед собою полотно й закричав злякано й тужливо: - Я вже бачив цю картину раніше! - Коли? - здивувався Леонардо. - Три роки тому. Тоді, коли я співав у хорі, якийсь художник написав з мене Христа.

Робота у творчих групах. Висловіть власну думку.

Хотілося б, щоб після нашого спілкування кожен з вас осмислив свою життєву позицію, став добрішим, кращим, досконалішим і жив по цих правилах:

13. Пам'ятка

Ти добро лиш твори всюди,
Хай тепло тобі повнить груди.
Ти посій і доглянь пшеницю,
Ти вкопай і почисти криницю,
Волю дай, нагодуй пташину,
Народи і зрости дитину!
Бо людина у цьому світі
Лиш добро повинна творити.

1. Стережися злого, чини добре.
2. Не роби іншому того, чого собі не бажаєш.
3. За добро добром платять.
4. Добро далеко розходиться, а лихо ще далі.
5. Все добре переймай. А злого уникай.
6. Будеш творити добро – щасливим будеш.

14. Повчальне слово Апостолів.

• Апостол Павло написав. «Хто сіє скупю, той і пожне скупю, а хто сіє щедру, пожне також щедру».

Більше того сіяч має бути щедрим не тільки на руку – щедру сипати зерно, а щедрим душею – зичити врожаю не лише собі, а й кожному, хто сіє. Кожний багатий щедрістю своєю.

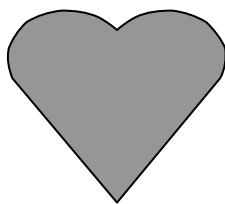
• Не втомлюйся творити добро. Всяка справа може втомити. Після всякої праці, яка втомлює, хочеться відпочити. Та в головному не може бути втоми – неможна втомлюватись творити добро.

• Не сурми про милостиню. Хай ліва рука не знає, що робить права. Коли правою рукою даєш милостиню, то нехай ліва не знає про це. Не треба оголошувати про свою добру справу, вона добра сама по собі.

- Це перлини, діти, Євангельської мудрості, які ми повинні взяти за основу своїх вчинків.

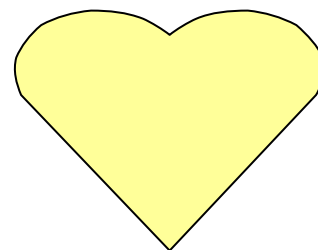
15. Заповнення сердечок.

Якості чорної злої душі

Якості доброї

світлої душі

<i>Лінь</i>	<i>Миролюбність</i>
<i>Жадібність</i>	<i>Працелюбність</i>
<i>Егоїзм</i>	<i>Хоробрість</i>
<i>Неслухняність</i>	<i>Щедрість</i>
<i>Грубість</i>	<i>Слухняність</i>
<i>Образливість</i>	<i>Ввічливість, люб'язність</i>
<i>Боягузливість</i>	<i>Чесність і правдивість</i>
<i>Схильність до поганих слів</i>	<i>Любов до людей, вміння прощати</i>

<i>Прагнення до бійки</i>	<i>Дружелюбність, доброзичливість</i>
<i>Неохайність</i>	<i>Милосердя</i>

Висновки. Добре і світле серце завжди більше! Дуже давно мудрий цар Соломон сказав: «Над усе, що бережеться», серце своє бережи, бо з нього виходить життя».

16.Гра «Рецепти доброти»

- Людмила Альошина, письменниця, пропонує нам цікаву загадку:

«Якщо ви здорові – ви маєте незліченне багатство. Щоб зберегти його, скористайтеся порадою: регулярно вживайте ліки, які я перевірила на собі. Прекрасно допомагають. Їх не можна купити і не можна зробити. Ці ліки не продаються в аптеці. Не ростуть серед трав і квітів. Вони невловимі, невагомі і невидимі для очей. Але мають чарівну силу – створюють чудовий настрій, вселяють бадьорість, оптимізм. Роблять людину привабливою, приємною, симпатичною. В особистих стосунках вони творять дива, знімають образи, недомовки, усувають безлад.»

- Що це за ліки?

- «Ліки ці – слова. Так, так, слова – ліки, що йдуть від серця, від душі. Нехай у серці народжуються добрі, гарні, світлі слова!»

Спробуйте, діти, застосувати ці ліки у своєму житті.

Гра «Скажи сусіду добре, тепле, приємне слово» ланцюжком

Гра. Усі діти – добрі лікарі, які повинні вигадати рецепти ліків від «моральних хвороб».

Діти діляться на пари. Кожна пара витягує картку з однією з назв «моральних хвороб».

<i>Діагноз: Лінь</i>
<i>Діагноз: Жадібність</i>
<i>Діагноз: Егоїзм</i>
<i>Діагноз: Неслухняність</i>
<i>Діагноз: Грубість</i>
<i>Діагноз: Образливість</i>
<i>Діагноз: Боягузливість</i>

<i>Діагноз: Схильність до поганих слів</i>
<i>Діагноз: Прагнення до бійки</i>
<i>Діагноз: Неохайність</i>

17. Підсумок. Гра «Гармошка»

- 1) Про що цікаве ви дізналися сьогодні?
- 2) У чому таємниця людської душі?
- 3) Чи змінився ваш настрій?
- 4) Якими враженнями від почутого ви би хотіли поділитися з вашими друзями, рідними?
- 5) Що найбільше вразило від почутого?
- 6) Що найбільше запам'яталося?
- 7) Чи би хотілось змінити щось у собі?
- 8) Що найбільше запам'яталося?

Заключне слово.

- Яким буде життя – чи кришталевим, чистим, як джерельна вода, чи сірим і непроглядним, як осінній туман, - залежить від вас, дорогі діти. Ви, восьмикласники, стоїте на порозі дорослого життя, воно здається вам дуже довгим... Але пам'ятайте: насправді воно коротке, дуже коротке. Як швидко гаснуть короткі сірнички, так швидко минають дні нашого життя. Тож намагайтесь, щоб ці дні не пролітали марно, прагніть залишити після себе якнайбільше хороших слів і справ. Щоб оточуючі відгукувалися про вас як про чуйних, добрих, щирих людей. Людей з великої літери.

Зверніть увагу, діти, на цю свічечку. Вона, посилаючи нам тепло і світло, зрештою згорає. А наші серця, наші душі теплом, добротою, любов'ю повинні горіти вічно!

Гой Н.Б., вихователь,
Збаразька санаторна загальноосвітня
школа-інтернат І-ІІІ ст.

